

Este de trei ori în septemana: Mercuri-a, Vineri-a și Domine'a, când o căla intră, când numai diumetate, adică după momentul împregurării.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an întreg	8 fl. v. a.
diumetate de an	4 " "
patratu	2 " "
pentru Romani'a și străinătate:	
pe an întreg	16 fl. v. a.
diumetate de an	8 " "
patratu	4 " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondenti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43.** unde suntu a se adresa si corespondentiile, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditiur' a; cate vorfi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuincie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretlu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una datu, se antecipa.

Viena 15/27 aprilie 1869.

Austria n'a potutu fal' neci-odată ca ar fi avutu unu corpu de totu sanetosu; si desclinitu in dieceniulu acest'a, dupa loviturile si ciuntarile ce le-a patitu de la italieni vecinii de mediadi si de la prusi vecinii de medianopte, anca si acea putentica sanetate ce-o avea, fu constrinsa a se mai struncina.

Dar: „nuffe salamitas sola“, ce se talcuesce: „daca' datu pe urm'a rea, n'o se scapi curundu de ea“. Sörtea nu s'a indestulitu ca i-a struncinatu sanetatea, ci mai trimise aici pre d. Beust, carele se iee acestu corpu morbosu si se-lu puna pe o carutia cu d'ö, e röte, careia i dicu: dualismu.

Unu corpu sanetosu, anca numai cu greu pöte suportá desele isbiri in drépt'a si stang'a, la cari legile fisice es-
sential' o asemenea carutia cu döue röte, dar apoi ce i se intempla corpului morbosu? la asta intrebare ni respundu evinimentele din Cisl. si Transl.

In Cisl. interesele feliuriteloru pöpora sunt atatu de feliurite, era modulu de vedere atatu de contrariu, in catu mandatarii lor nu mai potura se stee unii langa altii in legelatiune ca selucere in armonia, ci polecii, slovenii, italianii si preste totu tirolii esira din senatulu imperiale. (Vedi despre acest'a mai pre largu raportulu nostru de la vale.) Acestu evinimentu e comentatu in feliurite moduri, este nesmintitu unu pasu precum l'impune numai necesitatea estrema. Noi ne marginimu a-lu recomen-
dá atentiunei cetitoriloru nostri, pentru ca din acestu pasu se judec carele este pulsulu politicu, va se dica gradulu de sanetate a corpului ce se numesce Cis-laitania.

Trecemu acum'a in Translaitania, se vedemu: ce a produsu dualismulu acolo? si éca cuventulu de tron carele tocm'a insira aceste producte.

Cuventulu imperatescu la deschiderea dietei, opu alu ministeriului constitutiunali, forma si elu unu obiectu alu discusiuniloru publice; asié preceptu si practica acest'a si foile unguresci.

Se discutemu dar si noi despre cuventulu de tron. L'impartimu in döue parti: partea prima insira productele dualismulu de pana acum'a; partea a döua vorbesce despre agendele dietei actuale.

Productele de pa a acum'a sunt, intre altele: 1) impacatiunea constitutiunala cu partea apuséna a monarchiei, adica dualismulu prin institutiunea delegatiuniloru. Acum noi scimu ca asta institutiune n'are o base pre tare, e spriginita numai de deachisti, si acestia numai cu putiene voturi sunt in maioritate, in o maioritate cam artificiosá precum veduramu din decursulu aleggeriloru dietali.

Alu 2. productu e impacatiunea cu Croatia. Scimu pe ce se baséza acestu rezultat, adica pe o lege electorala octroata scl. Romanii, cari in Transilvania avura destulu lucru cu legi octroate, sunt in stare a intielege impacatiunea croata.

Din partea a döua, in carea se insira agendele dietei actuale, intielegemu ca aceste sunt atatu de numerosé, in catu ni amintescu ca: „anca n'aveti nemica garantia deplina pentru a asecurá drepturile civile, politice, prosperitatea, ordinea scl.“

Despre Transilvania, cuventulu de tron nu pomenesce nemica, va se dica demintiesce in fapta faimele ce se respandisera in asta privintia. Ni pare bine ca cuventulu Imperatului tace despre a-

cesta caus. in carea nu ni potea spune neci unu lucru imbucuratori; si apoi noi romanii numai despre lucruri imbucuratori dorimu se audimu din gur'a suveranulu nostru.

Speculatii si cersitorii.

Natiunea romanésca intréga are numai unu cugetu, numai unu sentiu, are pretotindene o singura dorintia candu se face vorba despre drepturile ei politice-natiunali; — si-doresce eliberarea, si-vre autonomi'a natiunala.

Totusi din acésta natiune atatu de unifórma, atatu de compacta si solidaria in credinti'a sa politica, esu de reprezentanti dietali nisce barbati de cele mai diverse coloriture politice. Tocm'a primimu sci ca cumca cati-va deputati romani s'au asiediatu in parti'a deachista, carea necum se voiésca eliberarea nöstra natiunala, dar neci de natiune nu ne fecunósce.

De unde acésta anomalia? de unde acésta desbinare intre sentimintele politice ale natiunei romane si intre reprezentantii ei? De acolo ca natiunea romana intréga, fiindu de buna credinti'a si morala, crede ca in fie-care carturariu romanu gasesce unu omu de buna credinti'a si morala, deci l'alege, si apoi vede cu durere ca dieu morala politica a lip-situ, si ca alesulu nu esprime vointi'a alegatoriloru cum trebuiá, ci tocm'a contrariulu. Bietulu alegatoriu se scarpna la urechia de necadiu, si se intréba carea se fie öre caus'a?

Caus'a? ai cugetatu öre; bunule alegatoriu, ca in politica se gasescu asidere si ömëni nepreceptuti, apoi pre langa acestia mai sunt unii plecati spre speculatiune, era altii spre cersitoria caci n'au invetiatu se traésca de dupa fruptele unei munci autonöme? La acestea trebuiá se cugeti pana a nu votá.

Este unu comitatu romanu, in care cunóscepu pre multi barbati carturari, dar anca nu ni s'a intemplatu se damu de unulu carele se cunósca si se vorbesca bine limb'a romana, intielegemu pe carturarii din Marmatia. Cumca celu ce nu scie vorbi bine romanes e, neci nu pöte se sentiésca bine romanesce, — este unu ce naturalu. Pentru acestu cuventu neci nu ne acceptamu ca din Marmatia se se faca si se ésa veri unu valorosu deputatu natiunali, caci (se fie cu iertare ca altu proverbii nu ni vine a mințe) „din óda de .... nu faci fuioru de meta-sa.“ Diseramu ca e naturala nepreceperea loru in cauzele natiunali, lipsesce numai ca natiunea prin unu privilegiu se-i scütésca de tóte sarcinele acestei cause, buna óra cum scutise guvernulu Spaniei, pre unii locuitori din Pirenei, de sarcinele militare din caus'a náuciei lor.

Ne miramu inse de unii deputati din partile romane de medianopte, cari in diet'a din 1861 steteau intre luptatori natiunali in contra deachistiloru, era acum unu trecut in taber'a alieniloru loru de alta data. Ni aducemu a mințe ca in 1861, posturile se impartiau de la Viena, carea — daca nu favoria lupt'a romaniloru, celu putienu n'o impedecá, dar astadi se impartu de la manile deachistiloru cari oprescu luptele drepte natiunali.

Acum dara ca densii cu a loru politica se intorc pururea dupa cei ce impartu posturi, ii rogámu se ni spuna ce va se dica acésta' daca cumva nu e speculatiune, nu e venatu de posturi (directori)?

Urita este speculatiunea, dar si mai urita cersitoria, carea anca si-are cingentulu seu in parti'a deachista. Vedemu adica acolo pre unii romani (cari anca erau odata dintre anteluptatorii cei serbati cu ovatiuni, cu conducte de facti etc.) cari paresindu taber'a loru, au mersu la guvernulu ungurescu a cere oficie, inse guvernulu neci ca i-a aflu de demni ca se-i primésca intre servitorii sei, dar totusi densii perseveréza in acea tabera. Acum ii rogámu se ni spuna ce e acésta' daca nu cersitoria?

Asceptámu ca formandu-se clubulu natiunali, se nu uite ca „paz'a buna trece primejdi'a grea“, si deci se cerce ori a corege aceste elemente ori a scapá de ele, nu cumva remanendu in sinulu clubului, se-i fie numai spre spionare, ori spre impedecarea mersulu trebiloru buna óra casi in sessiunea trecuta, prin ce anca si pre deputatii bine sentitori ii espunu periculu d'a se blamá in fati'a natiunei; éra consecinti'a acestei blamari ar fi anarchi'a ce premerge nemedilocitu cutrupirii unei natiuni.

Biserica statului si religionea domnitória.

Nu esiste in lume nici o institutiune, carea inca se nu se fia straformatu. Ori ce institutiune e neaperatu supusadesvoltarii istorice. Asiá si catolicismulu ca institutiune, adica istori'a bisericii cat. ni aréta mai multe perióde de straformare. Acusi se redicá biserica, acusi cadea. Totu asiá i scade védi'a si puterea si astadi pe di ce merge. Ast'a e o fapta, e necesitate istorica, unu adeveru pipaitu, care remane adeveru, macar de ar inchide ochii ori si cati. Biserica cat. cu organizatiunea ei, ce i-a dat'o reactiunea secululu alu 16, nu mai pöte sustá in timpulu presinte, caci lumea nu stá pe locu, popórale mergu inainte, si acele institutiuni, cari stau locului, candu lumea propasiesce, s'au indatinatu a avé sörtea, ca prim'a furtuna le derima. Revolutiunea francésca a datu la acésta' esemplu pre invederatu, cum se pöte arunca nu numai biserica ci si religionea in periculu; si acésta religione intre iritatiunile timpului presinte nu va mai poté fi in securitate, pana ce organismulu ei nu se va acomodá ideiloru timpului.

Inceptulu operatiunii este: *ca biserica cat. se incete a fi biserica de stat, si religionea cat. se incete a fi religionea statului.* Statulu, dupa natura sa, e strainu religii, legatur'a dara, cea incheiata intre densulu si intre biserica e nenaturala; si mai nenaturala si nedrépta acolo, unde sunt mai multe religii intr'unu stat, cum e d. e. casulu in tier'a nöstra. Institutiunea religiiu si a bisericii de statu insémna, ca biserica cat. nu numai ca e investita cu putere lumésca, ci ca e si inaltata preste cele lalte biserice spre scaderea acestora, e cu privilegie scutita si facuta de domnitória preste tóte cele lalte.

Religiunea domnitória e incorporarea principiulu de netolerantia si persecutiune religionaria; nici pöte fi ceva mai antirationalu in dreptulu istoricu, de catu instituirea unei religiiu domnitórie. Si daca n'ar mai fi altu documentu, inca impregiurarea ast'a ajunge, ca la intrebarea: care se fia religionea domnitória intr'unu stat cu mai multe religiiu? mintea sanetósá nu pöte dá altu respunsu, de catu ca: nici un'a. Si öre religione domnitória, are vre unu scopu, vre-unu intielesu? Nu este nici unu foru, care ar fi competente a deslegá intrebarea ast'a, ca care religione e mai buna. Si daca ast'a nu e decisu, pöte dara vre-o religione se pretinda de la statu osebita scutire si privilegie preste altele? Dar acelea nici ca-i sunt de lipsa, caci puterea religiiu ni se cuprinde in scutul ce l'are dens'a de la stat, ci in principie si idei. Prerogativele ce

i le dá statulu, sunt numai spre folosulu preotimei, dar nu pentru alu religiiu; caci esperinti'a de comunu invétia, ca cu catu e mai mare puterea preotimei, pe atat'a mai putiena e a religiiu. Biserica, religionea statului nu e alta, de catu scutirea cutarci religiiu prin potestatea lumésca. Ast'a inse stá in contradicere nu numai cu scopulu bisericii, ci si cu principiile crestinismulu.

Biserica e unu institutu moralu pentru latirea religiiu, a moralitatei publice. Considerandu apoi aceea, ce a facutu biserica cat. pentru ca a fostu poternica, cum unu siru de secole a comisú cele mai mari crime, catastricatiune a casianatu bisericii acea potestate, cum a facutu pe preotii religiiu celei mai blande mai neomenosi de catu canibalii, asiá nu potemu a nu afirmá, ca in potestatea ast'a se afla isvorulu tuturoru aceloru pecate; ce le-a comisú preotimea de mai multe secole. Statulu nu trebuie se aiba naintea ochiloru interesele preotimei ci ale religiiu. Potestatea materiala e numai spre daun'a religiiu, pentru ca o seculariséza si o demoraliséza. Trebuie dar bisericii cat. potestatea asta esterna ciontata si ast'a deosebitu in tier'a nöstra, unde numai asié se potu incungiurá colisiunile intre dif-
ritele biserici, daca fia care biserica va fi restrinsa pe unu terenu catu se pöte de angustu, adica pe astfelu de terenu, care cu dreptulu compete religiiu. Desclinitu trebuie ast'a se se faca la noi intr'unu stat constitutiunali, unde organismulu statului se afla in necurmte lupte si are o domnire schimbatória, ca interesele religiiu se nu fia espuse la luptele partideloru si se nu-li se intemple vre-o scadere.

Caracterulu bisericescu alu catolicismulu se manifestá in patri'a nöstra (afara de aceea, ca preotimea cat. se folosesc de venitete unoru förte latite posesiunii de pamentu primite de la stat) mai cu séma prin aceea: ca dupa sanctiunea pragmatica Imperatulu si regele trebuie se fia catolicu: ca la tóte festivitatile politice trebuiescu observate ceremoniele bisericii rom. cat. ca biserica rom. cat. se amesteca in afacerile de dreptu ale statului: ca unii membria bisericii rom. cat. au feliurite privilegie pe terenulu administratiunii si a jurisdictiunii, si ca prelatii bisericii acesteia posedu unu dreptu personalu la legislatiune. Neluandu in consideratiune ca atari drepturi in sine si pentru sine sunt nenaturale si nerationabile, starea lucrului se face inca cu atat'a mai precaria si mai nedrépta prin aceea, ca bisericele ce nu apartienu la rom. cat., sunt eschise de tóte aceste folóse. De prisosu ar fi a mai demonstrá, ca despartindu-se biserica de catra stat, tóte aceste privilegie trebuie se incete.

Voindu acum pe scurtu a trece la amintetele privilegie ale bisericii rom. cat., socotu ca nimene nu se va indófi, cumca decisiunea aceea a sanctiunii pragmatice, dupa carea regele din Ungaria are se fia catolicu, contradice órecumva de o parte demnitatii regelui, de alta parte naturei statului. Demnitatii regelui contradice, pentru ca prin acésta „cetatiunulu celu d'antaiu“ monarculu incoronatu e lipsitu de celu mai santu si naturalu dreptu alu cetatiunulu comunu, adica de dreptulu de a-si alege religionea sa dupa propri'a convingere, pe candu in totu teritoriulu statului nu se afla nici macar unu omu fia catu de micutelu, caruia n'ar fi iertatu a-si eserce dreptulu acest'a. Contradice si naturei statului, carea trebuie se fia cu totul neutrala fatia cu religiiunile, pe candu prin decisiunea aceea i se afige marc'a confessionalismulu. Contradice in fine si liberei consciintie si bazei acesteia: egalitatii religionarie, caci prin aceea suprem'a potestate, tronulu e supusu monopolulu unei anumite confesiuni.

Ce se atinge de ceremoniele bisericesci cari au a fi observate la festivitatile de stat, acestea nu sunt alta de catu nisce semne este-

rióre, pipaite manifestatiuni ale religiunii domnitórie. Pentru aceea, candu va fi despartita biseric'a de catra statu, nici formalitatile aceste din afara nu vor mai poté fi rezervate numai pentru pusetiunea privilegiata a catolicismului. Cáci noi nu ca catolici, protestanti, séu orientali, ci ca cetatieni suntemu membri ai statului; deci la atari festivitati politice, daca multele corimonie nu se pota relasá, ele vor trebui se fia de atare natura, ca acelea se esprima conceptulu statului éra nu alu biserice. Aceste corimonie de statu si altmisuri nu sunt alta, de catu firm'a espusa din afara pentru institutul religiunii domnitórie, si daca negotiatoriu a facutu falimentu cu negotiatori'a, si-alunga tabl'a firmei.

Unii prelati ai bisericii rom. cat. au deosebite privilegii legate de oficiulu lor; asiá unulu e perpetuu comite supremu, altulu cancellariu aiu reginei, alu treilea incoronéza pe regele s. a. Afara de acést'a, totu prelatulu bisericii cat. are locu si votu in cas'a de sus. Tóte acestea abatu biserice de pe terenulu religiunii, dá in manile clerului o putere ce nu-i competo si carca statului e spre scadere, pentru cá si-arunca pe umeri o influentia straina si seculariséza preotimea. Cá ce grige au se pórté capii bisericesci de administratiunea statului si de legislatiune? Si ce tréba are religiunea cu parlamentulu si cu demnitatea de comite supremu? Preotulu remana preotu. Chiamarea ast'a, implinita cu acuratétiá, e cu multu mai nobila, mai eminenta, de catu se aiba lipsa a si-o mai impená cu fanfaronadele potestati lumesci.

Catra acestea mai vinu inca si prerogativele clerului inaltu cat. pe campulu legislatiunii si in afacerile de droptu, care si pana astadi, dupa atati seculi, totu se mai sustienu. Inca in seclulu alu 4 incepuse biseric'a a-si arogá nisce drepturi si privilegii, dar mai tardú atrase la sine mai tóta jurisdictiunea. Ea judecá in casuri penale, dupa aceea se mesteacá si in afaceri de droptu privatu (prin asiénumitele „loca credibilia“ ce erau in manile ei) mai cu séma contractele despre averi si lasamintele ereditarie erau tóte in manile bisericanilor respektive calugarilor. Esecutarea dreptati se facuse unu isvoru de venite grandióse; cáci cine nu lasá ceva in testamentu si biserice, a dese ori i se denegá imormentarea, intr'alte intemplari si-faceau calugarii singuri partea ereditaria. Ei tacsau pe catele si speculau cu indulgentiile iertandu pentru bani pedepsele din lumea cea lalta. (Coreligionarii nostri serbi — pana sub Maria Teresia — inca afasera unu isvoru bunu de venite cu atestatele de moralitate, ce se puneau mortului in sicriu. Credeau adeca serbii, cá sufletulu numai alu aelui mortu se lasa a intrá in paradisu, care potea produce de la pastorulu seu sufletescu unu atestatu de moralitate si religiositate, adresatu catra apostolulu Petru, care servece de portariu la usi'a raiului.) Dar candu se vedeau interesele politico-religiunarie ale despotismului in periculu, inquisitiunea versá sangele a suto de mii. Unu principiu alu dreptului bisericescu cat. este: „sententia pastoris etiam iniusta, est timenda,“ si credinciosí acestui principiu, iudetiulu spiritualu nu se sfiá, sub masc'a dreptului a comite crimele cele mai neomenóse. Si istori'a Ungariei are multe sangeróse pagine despre acést'a putere a biserice.

Totulu dara se resume pe scurtu la aceea: cá pentru a stabili egalitatea religiunaria pentru tóte confessionile din patri'a nóstra pe unu terenu liberalu si durabilu, aducatori de fericire pentru tóte natiunile conlocuitórie, e neaperatu de lipsa, ca corpulu legelativu se grigéscá, cum s'ar poté delaturá si aceste pedice, cu atata mai vertosu pentru cá principiele statului si afacerile de droptu potescu acést'a intr'unu tonu imperativu. Dee-le Ddiu ablegatiloru dietali vointia, taria si virtute, ca se póta esoperá acestu lucru de mare importantia.

M. Valceanu.

De la diet'a Ungariei.

Cuventulu de tronu

cu care Imperatul deschise sambeta diet'a Ungariei, este urmatoriulu:

Domni Magnati si Ablegati!

Ve salutu cu bucuria in ceputulu acesteí nóuc sesiuni legislative, Ve salutu cu bucuria atatu mai mare, cu catu sum mai adencu

petrunsu de lips'a ajutoriului intieleptu si potericu alu DVóstre ca se potemu catu mai iute medilocí deslegarea ferice a afaceriloru ce ni stau nainte.

Diet'a trecuta desí ni dede base securá, prin deslegarea cestiuniloru de droptu publicu cari stetera pendinti sub mai multe generatiuni, pe care base acum lucrulu se póte continuá cu mai multa usiurintia, totusi multe ni mai trebuescu din cele ce se receru pentru conditiunile de viétia ale unui viótoriu mai frumosu, si cea mai mare si mai grea sarcina apésa umerii legislatiunei presinte.

Pentru sórtea natiuniloru sunt relatiunile favorabile de droptu publicu numai una conditiune, in sine nesuficienta; garanti'a suprema si decidetória, fora de carea neci cele mai favorabili relatiuni de droptu publicu nu pota asecurá rezultate permanente, jace in puterea desvoltarii interne a natiunii. Desvoltarea acesteí poteri de viétia depinde de la reformele interne. Acést'a e terenulu ce vi-lu desémna interesulu tierii.

Chiamarea DVóstre e a indreptá iute si resolutu intrég'a putere a natiunii spre opulu celu mare a reformarii interne; a suplini perderile cauzate de evineminte, a rumpe cu traditiunile trecutulu ce stau in calea progresului de astadi, a modificá institutiunile tierii conformu spiritului timpului si recerintieloru imprejurariloru nóuce, a marí in tóta direptiunea insemnetatea morala si materiala a natiunii ca so-si póta cu demnitate ocupá loculu ce l'a primitu, pe basea fundamentului nou organizatu de droptu publicu, in sirulu statelor, ca aperiatoriulu si factorulu civilizatiunii europene. Regimulu meu nu va intardiá a Vi cere activitatea in direptiunea acést'a.

Inainte de tóte este importantia afacere a justitiei ce o recomendu consideratiunei serióse a DVóstre. Justiti'a buna, grabnica si nepartiála e conditiunea prima a viétii statului organizatu. De aceea se recere ca d'o parte acél'a ce e incredintiatu cu esercerea importantei poteri iudetiale, atatu fatia cu singuratici catu si fatia cu autoritatea publica se fie provediutu cu tóte garantiile nedependintiei, ca din contra d'alta parte fie-care se fie scutitu de abusele poterii iudetiale. Regimulu meu Vi va presentá proiepte despre esercerea poterii iudetiale precum si despre responsabilitatea iudetiale.

In legatura cu acestea sta proieptulu de lege despre organizatiunea iudetieloru de prima instantia, carele dispune ca organele instantiei prime se aiba resiedintie statornice si ca, corespunsiendu ele recerintieloru numerulu poporatiunii si comunicatiunii publice: fie-care, candu are lipsa de ajutoriu judecatorescu, se-lu póta afá securu si iute. Mai tardú se va substerné desbaterii constitutionalu a DVóstre si proieptulu legei penali, prin carele interesele cele mari ale ordinii sociali, precum si securitatea personala a singurateciloru, se vor pune sub scutul normeloru precise si organice in locu de legi defectuóse si neprecise si de o prassa penala schimbatória cum fuse pana acum'a.

In sferile superióre ale sistemii de guvernare s'a efeptuitu principiuulu responsabilitatii, pre candu la gradele inferióre ale administratiunii publice inca totu mai intimpinámu institutiunile sistemii vechie. In contrastulu acést'a jace un'a din cauzele naturalu a cursulu mereu la afaceri, precum si a colisiuniloru, cari se nascu din timpu in timpu, — spre daun'a celoru mai importante interese — intre regimulu centralu si municipie. Asié-dara un'a din detorintiele principali ale DVóstre va fi, acea parte a organismulni municipalu, carea in urmarea relatiuniloru schimbate si in urmarea indegetarii date de esperintia nu se mai póte sustiené, astfelu a o modificá, ca principiele guvernarii proprie si responsabilitatii se consune si asié se se asecuré armoni'a nedispensabila intre regimulu centralu si tóte organele administratiunii.

Alegerile de curundu trecute Vi-au demustratu de nou defeptele legei electorali din anulu 1848. Delaturarea acestoru defepte si o astfelu de regulare a cursulu alegeriloru, ca libertatea alegerii se fie scutita de abusele pasiuniloru de partita, inca se tiene de cele mai serióse si mai urgenti lucrari ale DVóstre. Legile anulu 1848 au asediatu legelatiunea tierii nu ca si pan' atunci pe basea representatiunei ordiniloru (casteloru) ci pe basea representatiunei poporului, inse totusi a lasatu neschimbatu organismulu tablei magnatiloru.

Obieptu esentialu pentru activitatea creatória a DVóstre va fi, — pastrandu folósale, pe cari una casa de magnati esita din istori'a natiunii si unita cu cele mai supreme interese ale ei, le dá pentru progresulu securu si nepripitu, — a modificá organismulu casei magnatiloru corespunsiendu relatiuniloru presente ale tierii.

Pentru libertatea de presa sunt depuse dóue garantié mari in legile de pan'acum'a: una e data prin stergerea censurei; alt'a consta din aceea cá dilictiele de presa se tienu de competinti'a iudetiului de jurati. Pe langa sustienerea nevatemata a acestoru principie, trebuie se se pórté grige ca defeptele, ce le aréta esperintia atatu la partea formalá catu si la cea materiala a legei de presa, se se delature catu mai curundu.

Totu-asié nu se mai póte amená neci regularea dreptului de asociatiune si de adunari, pentru ca acestu droptu fundamentalu alu constitutionalismului se fie pusu sub scutul si otarele legii si ca se se determine cu precisiune lini'a demercatiunala a dreptului de inspectiune si detorintiei de inspectiune a regimului. Diet'a de curundu trecuta a adusu lege pentru stergerea diecimei de vinu. Detorinti'a dietei presinte va fi a delaturá si cele lalte remasitie ce mai sustau din relatiunile feudali, pe langa conservarea santiei proprietatei pe basele principieloru celoru bune economice. Diet'a trecuta a estinsu binecuvantarile invetiamentului, prin legea despre scól'a populara, peste toti. Prin acést'a inse s'a pusu numai fundamentulu intregii sisteme a invetiamentului publicu, si cele mai importante interese ale natiunii pretindu urgente si regularea aceloru sfere superióre de invetiamentu, in cari cetatienii si-potu castigá sciintia de specialitate ceruta de timpu si de trebuintiele sociali. Regimulu meu deci Vi va presentá proiepte de legi relative la organizarea nóua atatu a scóloru de medilocu reale si umanistice, catu si a universitatii si politice.

Intru intielesulu art. de lege XVI din anulu 1867 Vi se vor presentá spre desbateré constitutionalu si acceptare unele contracte internationalu legate cu state esterne.

Nedispensabila e necesitatea ordinarii relatiuniloru industriali, pentru cari séu n'avemu de felu legi, séu fórté defeptuóse. Desvoltarea spiritului de intreprinderi si progresulu frumosu alu comericiulu, nascu lips'a ca intreprinderile cu actiuni se se reguleze prin lege nóua amesuratu recerintieloru propasite ale economiei nationali. Pentru ambele obiepte catu si pentru alte dispuetiuni ce au de scopu conservarea si inmultirea averii nationali, va presentá regimulu meu proieptele trebuintióse.

Efeptuirea lor si-ascépta si proieptele de lege despre concederea mai multoru linie de cái ferate, mai departe despre regularea lucrariloru publice si despre relatiunile dreptulu la ape — proiepte cari pota dá aventu nou comunicatiunii si bunecistari materiale.

Activitatea constitutionalu a DVóstre se va estinde de regula si a supra preliminaru bugetului, la stabilirea caruia, precum sum convinsu, veti portá grige, ca prin economisarea (crutiarea) bine folosita in specele statului se se sustiena dupa potintia ecilibriulu si ca fianțiile statului se se reguleze pe base solida. Ací trebuie se recomendu atentiunei DVóstre necesitatea a face iniciati'a reformei sistemii de contributiune, carea fóрма unulu din cei mai mari factori pentru prosperarea materiala a tierii.

Desbaterile dietali Vi vor dá totodata si ocaziune binevenita, ca acea legatura ce diet'a trecuta a restituitu între Ungari'a d'o parte si Croati'a cu Slavoni'a de alta parte, s'o stringeti si mai tare prin simtieminte vñe de amóre si alipire, si pe basea complanarii de droptu publicu satorite a impartí fratiesce sarcina si glori'a aceloru dispuetiuni legislative, de la cari depinde fericirea comuna si marirea comuna a tuturoru tieriloru de sub corón'a santa ungréscá.

Domni Magnati si Ablegati! Unu peridu insemnatu de transitiune, Vi stá inainte cu tóte sarcinele sale. Afora de cele insirate, inca Ve ascépta multime de lucruri. A paresí din traditiunile trecutulu totu ce nu se mai póte sustiené si totodata a creá institutiunile corespunsiendu ideiloru nóuce! Cu acést'a in-doita si nedespartita detorintia aveti se Ve luptati. Chiarificarea acést'a a relatiuniloru

cere multa truda si multu timpu, si greumintele efepturii se inmultiescu nu numai prin credinti'a cea peste mesura in reminiscentiele din trecutu, carea apera si ce n'are putere vitala in sine si prin acést'a impedece crearile nóuce — ci de alta parte si prin prè mare graba, carea ne socotindu imprejurarile, usidru póte implé cu ruine si a-lu face nestraboriu acelu campu, ce trebuie se-lu lucrám.

Inse simtiulu bunu si moderatiunea natiunii, precum si intieleptiunea DVóstre de securu vor afá între ambele estromitati calea adeverata, ce ni promite binecuvantarile unui timpu mai frumosu.

Relatiunile nóstre amicabili' catra poteri esterne, ni dau sperantia suficienta, cumca pacea si liniscea, cari sunt de lipsa spre efeptuirea reformelor interne, vor remané neturburate.

Ddiu Vi conduca pasii! Sub sarcina lucrului intarésca-ve consciintia cá fericirea generatiuniloru viótorie e depusa in manile DVóstre, si cá, desí in-astfelu de epóce sacrificarea patriotica a rare-ri, sececa multumita presentulu, acea multumita va fi cu atatu mai mare si cu atata mai netrecatória, cu catu o va dá viótorulu din generatiune in generatiune pentru aceste lucrari grele in acestu opu mare de reformatiune.

Cu acesteá d'ghiaru diet'a presinta de deschisa.

Dupa finirea solenitatiei cu rostirea cuventulu de tron din partea monarcului, membrii legislatiunei retornandu la Pesta, s'au tienu siedintie atatu in cas'a magnatiloru, catu si in a reprezentantiloru. Ne ocupám a nume de

Siedinti'a casei reprezentantiloru.

Din partea guvernului fura de fatia ministrii Andrassy, Lónyay, Mikó Wenckheim, Eötvös, Gorove, Festetics, Bedekovics.

Pribek, presiedintele de etate, insciintiezá cá de la ministrulu-presiedinte a primitu esemplariu din cuventulu de tron, ce tocm'a l'a rostitu M.Sa in Buda. (La dorintiele deputatiloru se cetesce cuventulu de tron, ca se-lu auda si aceia cari n'au fostu de fatia in Buda.)

Siedinti'a venitória va fi luni.

Siedinti'a de luni, 26 aprile, a casei reprezentantiloru.

S'a inceputu la 9 óre. Deputatii prede-dera presiedinteli mandatele. Presiedintele insciintiezá 34 de proteste in contra alegeriloru. Siedinti'a se finesce fiindu cá la 12 óre deputatii au se se infatisieze monarcului la Buda.

Pesta 26 aprile.

La primirea deputatiloru Maiestatea Sa respunde cam acestea: Salutarea d. Vóstre o primescu cu simpatia sincera. Interesele neincungurabili ale progresului timpului vor pretinde conlucrarea DVóstre in masura si mai mare. Multime de lucruri si-ascépta deslegare grabnica, lucruri, cari sunt totu atate conditiuni pentru desvoltarea si inflorirea Ungariei. Am firm'a sperantia cá Vetí armá in concordia patriotica acestu nobilu scopu, si cumca acést'a dieta va fi avuta in rezultate practice.

Magnatiloru respunde Maiestatea Sa urmatoriéle: „Sum convinsu cá cuvintele DVóstre sunt inspirate de aplecare si alipire sincera, si cumca la efeptuirea intentiuniloru mele parintesci la totu timpulu pota contá pe ajutoriulu sinceru alu DVóstre. Primescu cu bucuria salutarea DVóstre si respundu la ea din inima.“

De la senatulu imperiale.

Cas'a ablegatiloru senatului imperiale, desí spre finea sesiunii; incepe a luá o facia cam seriósa si posomorita. Nu scimá, daca reprezentantiloru popóraloru din Cislaitania incepe a li fi cam neindemana in costumulu dualismului si alu legiloru fundamentale de statu din 21 diecemvre 1867, séu cá póte li aparú pe orisonulu politicu alu monarchiei niscari nouri, cari inchiegandu-se ar poté se ne surprinda cu tunete si fulgere, cu reversari de plóia si de grindina.

Peste o septemana intréga durara desbaterile a supr'a legii despre reform'a contributiunii de pamentu. Ablegatii poloni si unii

din provinciile de la mediadi se luptara cu tota rezolutiunea in contra unoru principii si decisiuni. Cu tote aceste de abia nu abia se vota acea lege, referitoria la sörtea materiala a popöraloru, fara de unu fenomenu suprin-diatoriu.

Cu multu mai aprinse fura in dilele din septemana trecuta luptele parlamentarie la traterea legii despre organisarea scöleloru popularie. Proieptulu de lege, purcesu din sue-rele regimului actuale si recomandat de comitetulu confesiunale cu modificatiuni principi-ale si tehnice, fu intimpinatu din mai multe parti cu atacuri neacceptate. Colóna poloni-loru scöde armele din arsenalulu constitutiunii din 21 diecemvre 1867 si combatu proieptulu pentru violarea art. 12 lit. i, prin urmare a competintei dieteloru de tiära. Gard'a nati-onala a Sloveniloru, spriginita de atletii Itali-niloru, dá mereu din tunulu elocintiei capita-nului seu parlamentariu dr. Toman, pentru nerespectarea limbii si intereseloru natiunale. Era puscasiu munteni din Tirolia: Greuter si Jäger cu corpulu loru de voluntari se incer-cara a radica edificulu proieptulu din tietiene si a-lu resturná cu derimare totala, pentru cá prin elu se vatema drepturile parintiloru, li-beritatea invetiamentului si dreptulu de casa, si afara de acestea e unu idealu nepracticabilu dupa recerintiele popöraloru.

Aperatorii castelului proieptulu de lege Gros, Schindler si Figuli, toti trei ablegati din archiducatul Austriei, replicara cu ase-mene vehementia la atacurile contrariloru cari inse nu se detera indereptu din pusetiunea ocupata, ci respunsera cu asemene pocnite si lovituri parlamentarie.

Intre aceste döue parti luptätorie pe mörte si pe viétia, se pusera la medilocu, de una parte antistii evanghelice Schneider si Bau-er, era de alta parte preutul gr. or. parintele consilieru cons. Andrieviciu. Schneider se in-cercá a-i capacita pre unii si pre altii, cá edi-ficiulu legii corespunde progresulu, numai daca nu ar fi pre angustu pentru libertatile confesiunale alc bisericiei evanghelice. Bauer pledá, cá acestu edificiu ar fi acceptabile, nu-mai ar trebui de asediatu nu pe fundamen-tulu comunitatiloru locale, ci alu comunitati-loru scolare. Era parintele Andrieviciu, fa-cendu o asemenare detaiata intre edificulu a-siedimentulu de scöle din anulu 1805 si alu proieptulu presentu de lege, demonstrá, cá e-dificiulu acest'a este multu mai spatiosu, mai luminos si mai indemana pentru tote confe-siunile, natiunalitatile si plasele popöraloru, de catu asiedimentulu de scöle din 1805 care pe langa tote reperaturile pe calea ordinati-niloru speciale, remase ceea ce a fostu, adeca specificu catolicu si nemtiescu. Vorbitorulu pledá, ca se nu se derime urditur'a nöua prin trecere la ordinea dilei, precum voiau unii, dara neci se se accepteze en bloc, precum cu-getau altii, ci in decursulu desbaterii speciale, unele unghiuri se se tempésca, ici colé cate unu parete se se puna si, unde va fi de lipsa, se se faca usie largi pentru legelatiunile dietale.

Aperatorii proieptulu de lege si incesi organele regimului erau aplecati, de a primi amendamintele necesarie; inse deschidendu-se de-baterea speciala, detera mai antaiu Pol-onii, apoi Slovenii si in fine Tirolenii dechiaratiunea, cá nu potu participá la desbateria si votarea unei legi, prin ca-re se vatema autonomi'a dieteloru si in-teresele natiunalitatiloru, si asiá pare-sira cu totii scaunele loru, esindu din se-natulu imperiale.

Suprinderea generala crescú inca mai multa, candu constatá presiedintele, cá nume-rulu recerutu de constitutiune lipsesce de a poté continua traterea, pentru aceea suspinse siedinti'a, si tocm'a dupa sosirea unoru able-gati absentii, la cari se numera si ministrii, crescendu numerulu pana la 110, se reincepu siedinti'a.

La demonstratiunea, facuta de poloni, sloveni si tiroleni, se decise maioritatea casei a raspunde cu alta demonstratiune, adeca cu acceptarea proieptulu en bloc, si asiá fecera si pre acei ablegati, cari aveau de scopu a fa-ce emendaminte, ca se se lase de propusulu loru. Asiá detere dechiaratiunile sale ablegatii Rechbauer, Figuli, Andrieviciu, Schneider, Pascotini, si Bauer, cá cu privire la cele in-template si in convingere, cá prin astalege nu se va face prejudetiu legelatiuniloru dietale, se retieniu de a face emendamintele anunciate.

Pe urm'a aceloru dechiaratiuni se cetú proi-ceptulu fara de continere si se vota intru töta.

Partea ablegatiloru, ce tiene mortisiu la constitutiunea din 21 decemvre 1867, prin ca-re se inaugura dualismulu si cu acest'a in Cislaitania egemoni'a nemtiésca era in Trans-laitania egemoni'a magiara, salta de bucri'a triumfulu reportatu. Inse ablegatii cei ce pri-vescu incurcarile acestea fara de preocupare si-si aducu a minte de esperiintiele, facute in timpulu lui Schmerling, clätina din capu si se intréba, cá ce va urm'a dupa asemene evine-minte? Si intru adevéru, daca ne cugetámu la desbaterile, ce vor urm'a in scurtu inca in se-siunea presenta, asupra rezolutiunii dietei po-lone din Lemberg si asupra propunerii, refe-ritorie la inmultirea ablegatiloru pe calea ale-geriloru direpte; daca cumpenim, cá acele döua cestiuni taia adancu in constitutiune, de óra ce tésese rezolutiunii polone sunt unu pasu mare spre inaugurarea federalismului, éra proieptulu pentru alegeri direpte unu pasu asemene de mare spre alterarea autonomiei tieriloru si respective a dieteloru; daca consi-derámu in fine constelatiunile de prin unele tieri; atunci cauta se ne intrebámu si noi, da-ca intr'o di de véra nu ne vor suprinde evi-neminte, la cari nu ne-am acceptatu asiá cu-rendu? Cu alte cuvinte: dualismulu, fetulu dlui Beust, va mai stá in picioare, precum se spēra? si daca ficiele dualismului — egemo-ni'a germana si magiara — spre mahnirea na-siloru, a ministriiloru din Pesta si din Vie-na, nu vor fi silita a se logodí cu holteii fe-deralismului?

VARIETATI.

= *Procedur'a disciplinara preotiésca.* Sa' Mihaiulu romanu, in martiu vechiu. Intre dorintiele, ale caror'a realizari le ascep-támu de la congresulu natiunalu bisericescu, este procedur'a disciplinara preotiésca. Necesitatea acestei proceduri, nimene n'o simtíese mai tare, de catu acea parte a preotimei nó-stre, carea di si nópte asuda pentru inaintarea materiala si morala a popöralu, si apoi cu dorere e silita se véda cum unii preoti peri-clita fruptulu atatoru sudori. In comun'a nó-stra carea numera trei preoti si unu capelanu, avem si de cei ce periclita in astadireptiung. Vreu se tacu despre cei buni ca se nu li va-temu modesti'a, si dreptu-aceea voiu vorbí nu-mai despre cei ce periclita moral'a religiósca. Unu preotu cu numele A. P. pe carele serbii l'au aruncatu in grumadii nostri, e pururea cu sbiciulu la mana casí cum ar fi unu directoru de menageria séu ver-unu inspectoru de graj-duri. Nu ne mirámu de S. sa cáci Serbii nu de bunu l'au aruncatu intre noi, ne mirámu inse de parintele J. S., carele fiindu romanu noi acceptamu multe bune de la d. sa; dar ce se vedi? nu numai cá la serbatori mari d. e. la botezu, se preumblau amendoii pre strata in locu d'amerge la san'a liturgia séu la san-tiura apei, si chiar si intre cercustantie critice, densii sunt cu totulu indiferinti catra chiama-rea loru preotiésca, asié d. e. de curundu fi-ndu invitati se cuminece pe unu morbosu (Florea Balu) ce se aflá pe patulu mortii, nu merse neci unulu, ci morbosulu mori ne cu-minecatu. — *Mai multi fii ai besericiei or-todosse.*

= *En olahulu nem beszélék.* M. Sa Imperatés'a a visitatu — cum spunu foile na-tiunei dualiste — scöla teatrala ungrésca, si intrebandu de d. B. directorulu daca vorbesce ungrésce, i-a respunsu afirmativu, cu obser-vatiunea cá totusi scie mai bine limb'a sa ma-terna italian'a (olaszul). Imperatés'a, a buna séma presupunendu cá directorulu dice: ro-man'a (olahul), i respunse cá nu scie olahic'a.

= *Unu remasu bunu.* Cetim in „Gazet'a Transilvaniei“ si in „Telegrafulu Ro-manu“ urmatóriele: „Dupa o petrecere de 33 de ani in Transilvania cá directoru de caran-tina ces. reg. si cá consiliariu ces. reg. de scö-le, cum si inspectoru alu scöleloru greco-resa-ritene din Transilvania, me reintorc in Patri'a mea mai strinsa, respective la locul nascerei mele Temisiór'a, de unde chiamatu la derega-tori'a ce am portatu, esisemu nainte cu 35 de ani. La acésta despartire de frumós'a Transil-vania unde am petrecutu multe dile voióse dar si dureróse, nu potu a nu aduce multam-it'a mea cea mai caldurósa la toti aceia, cari m'au spriginitu in carier'a deregatoriei mele si anume: DD. inspectori districtuali de scöle,

eforiloru si reprezentantiloru scolari, dd. di-rectori si profesori gimnasiali, dd. directori ai scöleloru normalie si elementarie si invetiatoriloru scöleloru popularie, judiloru cercuali si comu-nali, inspectoriloru mireni si tuturor amicil-oru si cunoscutiloru, dicendu-le unu remasu bunu si rogandu-i, ca se-mi pastreze in anim'a loru unu semnu de suveniru. — Clusiu 16/4 aprile 1869. Dr. Pavelu Vasiciu m/p., cons. scolar. reg. in pensiune.“

(b) *Festivitate in onórea lui Machiavelli.* Senatulu comunulu din Florentia a vo-tatu sum'a de 10,000 franci pentru serbarea dilei in carea se vor impliní 400 de ani de la nascerea lui Machiavelli, a primulu diplomatu si scrietoriu politicu italianu in alu caruia capu ferbea ide'a de „unitatea natiunala a Italiei.“ 5000 de franci se va dá autorulu ce-lei mai bune scrieri despre renumitulu secre-tariu de statu alu republicei; éra cu cele lalte 5000 de franci se va arangia festivitate in gra-dinile oricelarie unde a ténutu Machiavelli con-sultari politice cu amiciei sei pe timpulu candu s'au conjuratu contra Mediciloru. Serbarea se va téné in lun'a lui maiu an. venitoriu. Diurnalele italiene descoperu multe amenunte necunoscute anca despre Mac. asié d. e. intr'o disputa d'aristocratica se descoperi locul vilei se-cretariului, despre carea pana acum multi e-rau indusi in eróre. Spérámu cá cu acésta oca-siune se va pune la respectiv'a vila semnu apriatu ca sefic posteritatei dovéda.

(b) *Napoleonu IV in loculu lui Na-poleonu III.* Maiestatile loru imperatulu si imperatés'a Franciei vor caletóri pe diu'a de 15 augustu a. c. la Ajaccio unde s'a nascutu in 15 augustu 1769 Napoleonu Bunaparte. Acésta di de mare insemnate pentru domni-toriulu presentu a franciloru va avé si pen-tru clironomulu Franciei importantia istoria. Densulu adeca va substitua in diu'a acést'a pe tata-seu, va presiedé consiliulu ministerialu, va efeptu mai multe denumiri si va provedé si intari töte actele oficiale substernute lui, cu subscrierea — precum spune faim'a — „Na-poleonu IV.“

(b) *Remasitiile lui Demetriu Bibescu Stirbei fostu domnu alu Muntenii* a-junsera in 23 l. c. cu calea ferata la Vien'a de unde se spedara mai departe spre Bucuresci. Densulu a moritu in Nizza la villa sa, in 13 aprile.

= *O scöla din fruntar'a militaria.* Statutul organicu anca nu s'a santiunatu desí lips'a lui este mare si la noi, precum Ve veti convinge din urmatoriulu casu ce voiu se Vi-lu enarezu: In comun'a M. érá d. I. O. inveti-atoriu inca din 1863. DSa invetiase ale sale sciintie pre timpulu bucóvneloru, éra de a-tunci nu l'a mai vediutu nimene prindiendu a mana veri o carte romanésca in carea se se gasésca progresulu de astadi alu literaturiei nóstre. Astfelu s'a intemplatú cá lumea mer-gea nainte, éra invetiatoriulu nostru remanea inderetru, dar totu érá invetiatoriu. Si apoi ce felu de invetiatoriu érá? am vediutu, fiindu de fatia la essamine, cá intre 150 de scolari, neci cei ce erau in alu 4 anu nu poteau scrié pe buna cale unime sub unime si diecime sub diecime etc. si totusi despre acestu inveti-atoriu au relatiunatu superiorii lui cá e vrednicu de lauda. Dar me veti intrebá: cum se potu intemplá töte acestea? éca asié: directo-rulu scolaru, desí are 600 fl. a nume pentru directoratu, vine la essamine cu dömn'a sotia dimpreuna si tragu la invetiatoriulu spre cs-petiu. Invetiatoriulu (desí are numai 80 fl., 12 metié porumbu, 6 orgii de lemne) cauta se ingrigésca de ospetiu bunu, si apoi directo-rulu ingrigesce de lauda buna invetiatoriulu dreptu respata pentru ospetiu, cáci, vedi-bine, trud'a nu se poté perde a nemic'a. Antistii co-munali din a loru parte anca sunt multiamiti daca se potu ospetá de la invetiatoriulu. Asié a mersu treb'a pana estimpu, candu, lauda Domnului, capetaramu in fruntea nöstra pre d. capitanu Nestoru Cema carele ca oficiru si romanu cu zelu si-face detorinti'a fatia cu scö-lele din compani'a sa Petnicu. DSa intrandu in scöla nöstra, delocu descoperi töta come-di'a ast'a urita. Pe antistii comunali ii suspinse din funtiune. Invetiatoriulu — din precautiune ca se nu i se intemple ceva mai reu — re-nunciá la postululu seu, cá vre se schimbe, cá vre se mérga de la noi etc. — J. D.

(b) *Teologii italiani sub arme.* Re-presentanti'a italiana precum se vede n'a luatú in socotinti'a legile canonice cari oprescu cle-rulu de la ocupatiuni ce nu convinu cu leni-

tatea animii precum sunt ocupatiunile starii militare. Densii au dovédit'o ast'a prin accep-tarea proieptulu de lege ce estinde portarea sarcineloru militari si peste teologi. Acestu proieptu s'a primitu cu o majoritate de 223 de voturi, contra 28. Lamarmora fostulu primu-presiedinte a votatu contra proieptulu, cáci densulu l'a consideratu ca unu actu de neamicétia si repressalia fatia de Patriarculu de Roma. In catu-va poté avé L. cuventu cáci acestu proieptu s'a presentatu camerei dupa spendiurarea lui Monti si Tognetti in Roma.

= *Unu barbatu ca gaina béta.* Ni se spune cá cu ocasiunea alegerii dlui Ales. Mocioni de ablegatu in Logosiu, femeile ro-mane desvoltau asisdere multu zelu, mai mul-te portau cocarde pe pepturile loru gratiósse. Strainiloru nu li veniá la socotéla amesteculu dömneloru nóstre, deci se cugetau cum se le indeparteze si deci si-luara calea la batjocure si insulte. O astfelu de proditura de strainu se aruncá la dömn'a L., o insultá cu cuvintele indatinatate la ómenii prosti, si-i rupse cocard'a de pre peptu. Dömn'a se intorse catra neome-nosulu insultatoriu cu provocarea: insuti se radici cocard'a si se mi-o puni pre peptu! — Inse insultatoriulu continuá imbalatiunile sale. Atunci dömn'a, avendu döue mani fine cari anca numai cu gingasia sciau se atinga lucrurile, 'si le invertosiá delocu si-i sterse insultatori-ulu döue palme de se intörse casí o gaina béta. Abié si-vini in ori, si dömn'a lu provocá de nou: radica cocard'a si insuti se mi-o puni pre peptu de unde ai luat'o! — Bietulu omu temendu-se, nu cumva la palm'a a trei'a se-i sara crecii din capu, radica cocard'a, si cu multa plecatiune o afise insusi la peptariulu dömnei, precum i s'a poruncitu.

= *Alegerea de la Oravitia,* s'a de-scrisu in nrrii 28 si 29 ai „Albinei,“ dar nu s'a pomenitu de unu abusu carele nu trebuie ascunsu de la ochii publicitatei. Nemii numai asié au potutu isbutí cu Gránzenstein alu loru, cá totii lucratorii (dilerii, diuasii, sim-briasii) societatei calei ferate au fostu con-strinsi moralmente (biéta morala!) a votá cu densii. Diuasii cu multimea de acestia au fostu primiti intre alegatori, pre candu roma-ni cu casa, cu pamentu si industriari n'au fos-tu primiti pe listele alegatoriloru. Acum in-trebu: cine platesce mai multa contributiune, romanii alegatori séu diuasii aceia cari n'au alta de catu straitia de pe spinare? — *Unu alegatoriu de fatia.*

= In 24 martiu a. c. s'a tinutu in ora-sielulu munteanu Valiugu (Franzdorf) esa-menulu semestralu cu elevii si elevele, in nu-meru de 80. Au esamenatu St. D. comis. scol. Ios. Novacu, din töte studiile dupa metodulu nou. — S'a propusu si Istori'a Romaniloru de la Romulu pana la Regele Stefanu, din Geo-grafia tierile, orasiile, apele, productele, mi-neralele, cu bunu sporiu si desteritate. De fatia au fostu P. O. D. Iacobu Popoviciu protopopu si dis. inspectoru scol., D. parocu gr. orient. D. parocu rom. cat. D. Fesiteru primariu, d. jude, localniculu si mai multe persóne din locu. In fine P. O. D. protopopu au premiatu elevii si elevele cu bani de ar-gintu, St. D. comis. scol. cu carti, éra D. Fe-siteru primariu, au datu premie asemenea in bani de argintu. Invetiatoriulu Ioanu Popescu merita in privinti'a sirguintiei, puse pe alta-riulu comunu, töta laud'a.

Valiugu, (Franzdorf) in 30 martiu 1869. Vasiliu Holerschvandu m. p. jude.

RESPUNSURI. Socót'a unei comu-nitati bisericesci: Am vediut'o, e förte piperata, dar in fine respectivulu va dice cá n'are cu DV. neci unu contractu si neci o contielegere prealabila, si cá atunci candu l'ati primitu, tacite vati involtu a ingrigi de sub-sistinti'a lui. Aci nu este altu modru de scapare de catu ca, impreuna cu noi, se staruti a introduce „statutul org-anicu“ precum l'a facutu congresulu. S'a tiparitu la Si-biiu in tipografi'a archidiecesana, procurati-lu si-lu apli-cati delocu. Se vedemu apoi: cine va va impedeá?!

Dlui y in Pec.: Spatiulu nu ni dá mana a publi-cá, altmintre neci presenta veri unu momentu nou de care n'am fi pomenitu dejá, daca nu cumva acel'a cá si DVó-stre ati voitu se negociati o' partia ungrésca, apoi V'a insielatu si pe DV. Se fie de invetiú pentru precautiune.

Dlui Petru Podroni juristu si on. „intraniri a teneriloru romanu“ in Vienna: Li s'au trimisu bani prin redactiune, negasiindu-i cu intrebarea, acum sunt recercati prin acést'a a veni se-i primésca si se quiteze.

Dlui N. Gaet. Aveti la noi 30 cr. ce vi stau la despunere cáci acolo nu e lipsa de taosa.

Dlui I. L. Aveti la noi 60 cr. ce Vi stau la des-punere.

